

Deatálaš njuolggadusat ja buorit rádit muohtaskootervuddjiide!

Ruotas lea erelliigánis luondu masa lea hávski oahpastuvvat dálvet.

Muohtaskooteriin lea vejolaš ollet etnamiidda gosa ii leat álo nu álki ollet čuoigga, muhto muohtaskooter sáhtá maid leat giksin nuppiide ja dieđus maid elliide.

Geas lea lohpi vuodjit muohtaskootera?

Ruotas lea lohpi vuodjit muohtaskuhtera go lea deavdán 16 jagi ja lea váldan vuodjinduodaštusa. Don oaččut álggahit oahpu ja hárjehallanvuodjit go leat deavdan 15 jagi ja 9 mánu. Priváhta hárjehallanvuodjin muohtaskuhteriin ii leat lobálaš. Vuodjinduodaštus sáhtá gessojuvvot jus rihkkut trafiihkanjulgosiid.

Muohtaskuhtera beassá maid vuodjit jus lea vuodjinduodaštus meahcceskuhterii olggusčálihuuvon ovdal 2009-10-01 dehe ruota biilavuodjin- dahje tráktorgoarta dohkkehuvvon ovdal 2000-01-01. Oaččut maiddá vuodjit muohtaskuhtera duodaštusa haga jus gullot soames organiserejuvvon turismadoibmii (skuhtersafari) mas leat eanemus logi olbmo main leat vuodjin- dahje tráktorgoarttat ja jodiheaddjis lea vuodjinduodaštus muohtaskuhterii ja mátki lea juo ovdagihtii mearriduvvon. Dakkár joavkkus oazžu maiddá son geas lea vuodjingoarta klássa AM (mopedá klássa 1) vuodjit vaikko ii leat deavdan 16 jagi.

Olgoriikkaid muohtaskuhtervuodjijis (EES:a siskkoibealde) lea njuolggus vuodjit muohtaskuhtera Ruotas jus lea njuolggus vuodjit muohtaskuhtera ruovtturiikkas. Priváhta hárjehallanvuodjin ii leat goitge lobálaš Ruotas. Jus it sáhte duodaštít ahte dus lea njuolggus vuodjit muohtaskuhtera, dahje jus gullo EES:a riikkaid olggobeallái, lea áidna vejolašvuotta skuhterastit jus searvá soames turismaealáhusjovkui dahje jus lea čađahan ruotabeal skuhtervuodjinduodaštusa.

*EES-rikkat leat EO- miellahttoriikkat ja maiddá Norga, Islánda ja Liechtensteina.

Gos lea lohpi vuodjit muohtaskooteriin?

Vuoddu lea ahte muohtaskuhtera lea lohpi vuodjit obbasis, muhto dás leat moadde spiehkastaga:

- Lea giellu vuodjit vuovde- ja eanadoalloeatnamiin jus ii leat ollásit vissis ahte dan sáhtá dahkat vuvddiid- ja gittiid bilistemiid haga. Dábálaš giellu lea vuodjit gilvonvuvddiin, dahje obbasa bajábealde, vumiin gos muorat leat vuolibut go guokte mehtera. Lea du iežas ovddasvástádus dárkkistat ahte dakkár vuodjin dâhpahuvvá vahágiid haga.
- Duottarguovlluin leat máŋga n.g. ráddjejuvvon guovllu. Muhton báikkin dáin guovlluin leat almmolaš skuhtergeainnut ja doppe oazžu beare vuodjit dakkár geainnuid mielde. Eará ráddjejuvvon guovlluin lea ollislaš skuhtergiellu eankil olbmui. Geahča ráddjejuvvon guovlluid kárta.
- Leanastivra dahje giella sáhtá mearridit giellu vuodjit muohtaskuhtera iežá guovlluin ja dalle vuhtiiváldá earret iežá olgolustadoaimmaid, boazodoalu, elliid suodjaleami ja/dahje luonddogáhttema.
- Álbmotmehciin ja luonddogáhttenguovlluin leat sierra njuolggadusat. Muhton gáhttenguovlluin lea giellu geavahit mohtorfievrruid. Suodjaluvvon guovllu lánkaásahusain sáhtá geahččat jos guovllus lea giellu.
- Čierastandieváin ja daid lahkosiin lea dábálaš skuhtervuodjin giellun. Dakkár guovlu ipmirduvvon čuoiganguovlun ja go čierastandievvá ii leat rabas de dan galgá ipmirdit bargosadjin gos olggut olbmot eai oaččo vájaldit. Beare čierastanbáikki muohtaskuhterat leat lobalaččat dakkár čierastanguovllus.

FUOM! Dárkkis ovdal go vuolggát muohtaskuhteriin vai eai leat guovllut gos muohtaskuhterjohtolat lea ráddjejuvvon. Jeara dakkár áššiid birra turismakántuvrrain dahje skuhterturismafitnodagain.

Muohtaskootervuodjin ratiin.

Ii leat lohpi vuodjit skuhtera dábálaš biilaratiin earret go rastet rati ja earret vuodjit oanehis gaska rati mielde jos guovlu muđui lea veadjemeahtun skuhterastit. Doppe gos fertet vuodjit rati mielde lea alimus lobálaš leaktu 20 km/d.

Go rastet rati lea bággu ahte mielčuovvut (sihke skuhtera nalde ja gielkkás) ieža vázzet rati rastá.

Sierranas ratiin sáhtta skuhtervuodjin leat gildojuvvon. Rati oamasteaddji ieš mearrida jus johtolat mohtorfievrruiguin lea lobálaš. Dakkár gielddu galgá merket galbbain dahje iežá ládje vuosehit (o.m.d. lásset rati dahje čálistit gielddu o.m.d. galbba nala).

Man johtilit oažžu vuodjit?

Muohtaskootera alimus mearriduvvon leaktu lea 70 km/d. Muhtin guovlluin leat báikkálaš vuolit leaktorájit.

Moadde rádi hávskes muohtaskootermátkái:

- Ale vuoje akto!
- Ane dálkki váras!
- Guođe mátkeplána!
- Vuoje čielggosoivviin! Dás lea seammá rádi go biilavuodjimis (0,2 promille).
- Garvve muohtariddoguovlluid (o.m.d. vusto, mieđu, guobblaid ja suodjebáikki).
- Garvve jávriid ja čáhcadagaid gos lea várra rašes jienjaide (o.m.d. njárggain, johkanjálmmiin)! **FUOM!** Don skuhterastát álo jienjaid nalde iežat ovddasvástádusain vaikko skuhtergeaidnu soaitá rastet jávri. Vaikko leat dihkádáduvvon geaidnu jávri/jienja rastá, ii leat dáhkáduš jiekŋa gierdá.
- Dárkkis gosa leat joavdán kárttain ja kompassain (ja maid GPS:ain jus leš).
- Gárvot suodjalusgahpiriin ja liegga biktasiiguin – bija muitui čoaskása váikkuhusa!
- Bija mielde peršovnnalaš sihkkarvuodaávdnasiid sihke allasit ja skuhterii (o.m.d. variatorbátti, divvunbiergasiid, lassebensinna, goaivvu, transceivera, bieggaseahka j.n.a.).
- Válde mielde telefonna dahje iežá oktavuodarusttega (muhto ale fal jáhkke dat gullo vaikko gos).
- Jos mátkkoštát jávri nalde dahje mearas válde álo mielde jiekŋagádjunrusttegiid ja vaikko govdu nbiktasiid maid ja ále goassege, dakkár mátkkiin, divtte olbmuid čohkkajit skuhtergielkkas lássejuvvon gokčosa vuolde!

Foto: Helen Larsson

Bohccot ja muohtaskooterjohtolagat

Go vuodjá muohtaskuhtera sáhtta lahkoniit bohccuid. Bohccot leat dájvja ovttas čoran. Bohccot eai leat viddas eallit, dain leat oamasteaddjit. Lea oalle álki ráfehuhhtit, dahje háddjet, guohti čorrage/ealu skuhteriin. Lea losses ja ádjás bargu ovttasollet fas ealu. Válde vuhtii sápmelaččaid barggu ja bohccuid eavttuid buori vuoimái. Dále moadde rádi ja dieđu bohccuid birra mat leat dehálaččat juohke skuhtervuodjái bidjat muitui:

Bohccuid ferte suddjet gaskaáigasaš skuhtergieldduin mánggaid sivaidd geažil:

- Áldduin ferte leat guohtunráfi ovdal ja maŋŋil guottetáiggi mii bistá čuoŋománu loahpas/miesemánu lohppii.
- Vai ealut eai háddjos giđđajohčináigge duoddariida.
- Go bohccot (o.m.d. heajos dálveguohtun dilálašvuodaid dihte) eai leat nu buori vuoimmis giđđadálvvi/giđđat.
- Bohccuin galgá leat guohtunráfi dálvevumiin.

Ná ládje galgá bargat go lahkonišgoahtá ealu:

- Unnit leavttu ja vaikko bisán. Bohccot dalle dájvumusat njuikejit eret skuhtergeainnus, earenoamážit jus juo leat luottat geainnu birrasis. Vuoje siivvun meaddel.
- Jus bohccot eai dallanaga njuike doaresbeallái de soitet dirrán dahje eai gávnna vuogas saji gos bisset njuiket eret. Bisán, jáddat skuhtera ja vuordde oanehis bottu.
- Jus bohccot lihkká eai guođe geainnu, vuoje siivvun maŋŋilis dahje jorggit ieš ruovttoluotta. Soittát gávdnat vállja vuomis, jeakki dahje sullásaš báikki, bisset de skuhtera. Okta skuhter de birasta siivvun čorrage ja bisána veahá dobbelii geainnus, de lávejit bohccot njuiket geainnus eret. Vuordde dásáži go olles čora leat guođđan skuhtergeainnu.
- Jus leat čáhpes plástaseahkat (gavnŋat) skuhtergeainnus, de dat mearkkaša ahte guovllus leat bohccot. Vuoje dalle hui várrogaččat!

Čuovo skootermáđiid!

Skootermáđiid nalde vuodjá dorvvolaččat ja speadjá unnimustá. Skootermáđit duoddariin leat merkejuvvon galbbaiguin dahje mearkkaguin mat gusket dan máđđái. Muhtin skootermáđit sáhttet maid leat ovttas čuoiganláhttuiguin. Vuoje siivvun ja doala gaskka go vuoját meaddel čuoigi olbmo. Dus lea álo garvingeatnegasvuohta čuoigi olbmui ja maid olbmuide geat dušše vázzet skootermáđi mielde. Almmolaš skootermáđit leat merkejuvvon duottargárttain.

Gohččun skootermáđđi lea merkejuvvon gohččungalbbain. Dat lea alit, jorbes galba vilges skootergovain. Dat mearkkaša don fertet čuovvut dán máđi. Lea gieldu vuodjit olggobeal máđi.

Heivvolaš skootermáđđi merkejuvvo čujuhusgalbbain; njealječiegat galba, alit skootergovain vilges vuodu nalde dahje nuppe ládje; vilges skootergovva alit vuoduin. Galba muitala dáikko vuodjá oalle dorvvolaččat ja speadjá unnimustá. Berre vuodjit máđi muhto ii fal leat jur gieldu vuodjit olggobeal máđi.

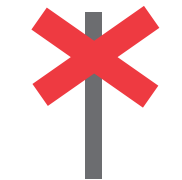
Muhtin máđiin lea gieldu vuodjit muhtaskootera. Dakkár máđit leat merkon giellogalbbaiguin.

Iezá máđit sáhttet leat merkejuvvon čujuhusgalbbain rukses vinjosázuin. Dakkár máđiid ii berre geavahit. Ii gal leat gieldu vuodjit dakkár máđi muhto ii leat nu heivvolaš.

Skuhteriin lea álo bisánan geatnegasvuohta go galgá rasttet rati.

Rukses dihkkat stoalppuid nalde mearkkaša dálvegeaidnu. Dáigo golget maiddái uoigi ja vázzi olbmot ja beanalea ggut. Dárkkis álo ahte skuhtervuojus lea lobálaš geainnus. Galgá gávdnot liige mearka dasa.

NATIONELLA
SNÖSKOTERRÅDET

www.snokoterradet.se